

Tubakatootjate Eesti Assotsiatsiooni seisukoht aktsiisi- ja tubakadirektiivi ettepanekute kohta

Tallinn, 15. september 2025

Adressaat: Eesti Vabariigi Rahandusministeerium

Teema: Aktsiisi- ja tubakadirektiivi ettepanekud

„Tubakatootjate Eesti Assotsiatsioon on tutvunud Euroopa Komisjoni 16. juuli 2025. a ettepanekutega: Nõukogu direktiiv 2011/64/EL tubakatoodete aktsiisi struktuuri ja määrade kohta („Tubakadirektiiv“) ja Nõukogu direktiiv 2020/262 aktsiisi üldkorra kohta („Aktsiisidirektiiv“

Järgnevalt esitame oma seisukohad

Sigaretid

EK väide, et maksudest tingitud piiriülesed moonutused mõjutavad siseturu toimimist, on väär. Piiriülesed hinnavahed ei ole suuremad kui teistel kaupadel ja vaid umbes 5% ELis tarbitavatest sigarettidest on seotud piiriüleste voogudega.

Minimaalse aktsiisimäära tõstmine ja illegaalne kaubandus

EK pakub sigarettide minimaalse aktsiisimäära tõstmist ligikaudu 140%. Assotsiatsiooni hinnangul suurendaks see järsult illegaalset kaubandust. Viimane KPMG uuring tuvastas 1,6 miljardit illegaalset sigaretti, mis on seotud madalama maksuga EL-väliste riikidega.

Vigane mõjuhindang

EK mõjuhindang on vigane, kuna eeldatakse nõudluse hinnaelastsuseks (PED) –0,54. EK konsultandid on hinnanud PED väärtuseks –0,96 kuni –1,09, mis tähendab, et tarbijate hinnatundlikkust alahinnatakse ja maksutulude kasvu ülehinnatakse.

Soovitused

- Assotsiatsioon leiab, et miinimumnõue aktsiisile on ebavajalik ja tuleks kaotada.
- Kui miinimumnõue peaks siiski säilima, peaks see jääma 60% kaalutud keskmise jaehinna (WAP) tasemele.
- Erandi piirmäär peaks olema 180 €/1000 sigareti kohta.

- **Parem eesmärk oleks 155 €/1000 sigaretti, mis vastab inflatsioonile alates 2011. aastast, leevendab maksukoormust madalama sissetulekuga liikmesriikides, jätab kõrgema maksuga riikidele võimaluse rakendada oma maksupoliitikat.**

Kuumutatav tubakas (HTP) ja suitsetamistubakas

Suitsetamistubakale (sigarettide keeramiseks) peaks kehtima madalam aktsiisimäär kui valmis sigarettidele arvestades selle eripärasid.

Kuumutatav tubakas

EK pakub mitut aktsiisibaasi (tüki, kg või protsendi järgi), mis on liiga keerukas. Assotsiatsioon soovib ühtset aktsiisibaasi: 155 €/kg tubaka kohta. Maksustamine kaalu järgi on lihtne ja kajastab toote arengut. Samuti peaks liikmesriikidel jääma paindlikkus rakendada madalamaid maksumäärasid, et motiveerida suitsetajaid üle minema väiksema riskiga alternatiividele.

E-sigaretivedelikud ja tubakavabad nikotiinitooted

E-sigaretivedelikud Kõik e-vedelikud peaksid olema maksustatud, sh nikotiinivabad. Aktsiis ei tohiks ületada 0,30 €/ml, olenemata nikotiini kontsentratsioonist. Ühtne tariif milliliitri kohta on kõige lihtsam lahendus ja aitab vältida maksudest kõrvalehoidmist. Ühtne tariif vastab Tootedirektiivile (TPD2, 20 mg/ml piir).

Nikotiinipadjad (tubakavabad) EK pakutud 143 €/kg või 50% soovituslikust jaehinnast on pea kolm korda kõrgem kui ELi keskmine (~50 €/kg). See sunnib kaheksat liikmesriiki 15-st makse järsult tõstma. Mõjutaks eriti Rootsi, kus nikotiinipadjade kasutamine on viinud suitsetamise tasemele 5,3%. EK enda hinnangul: müük väheneks 86%, maksutulu langeks 17%. Assotsiatsioon soovib kehtestada ühtse miinimumi 25 €/kg. See kaitseb liikmesriikide suveräänsust ja rahvatervise eesmärke. Näiteks Rootsis on nikotiinipadjade kasutamine viinud suitsetamise taseme 5,3%-ni.

Muud nikotiinitooted

Minimaalne aktsiis: 25 €/kg. Kategooria määratlus on ebaselge. Ad valorem (protsendipõhine) maks takistaks ausat konkurentsi. Nikotiinipatjade maksumääraga kooskõlas olev fikseeritud määr tagab võrdse kohtlemise.

Üldpõhimõtted ja ettepanekud

Ostujõu pariteet (PPP) EK pakub, et 2/3 aktsiisist oleks nominaalne ja 1/3 korrigeeritud PPP alusel. See 1/3 korrigeerimine on meelevaldne. PPP korrigeerimine peaks olema vabatahtlik ja kehtima kogu summale, mitte ainult 1/3-le.

Inflatsiooniga korrigeerimine Inflatsiooniga seotud maksumuudatused peaksid jääma liikmesriikide otsustada.

Töötlemata tubakas EK pakub jälgida töötlemata tubaka liikumist illegaalse tootmise vastu võitlemiseks. See peaks olema kontrollimeede, mitte maksutulu allikas. Minimaalset maksumäära ei ole vaja, piisab liikumise monitoorimisest.

Tubaka aktsiisitulu suunamine ELi eelarvesse EK pakub suunata umbes 15% riiklikest tubakaaktsiisituludest ELi mitmeaastasesse finantsraamistikku (MFF). Assotsiatsioon on sellele vastu, kuna see kahjustaks ebaproportsionaalselt Eestit ja teisi piiririike. Tubakaaktsiis on stabiilne riigieelarve tuluallikas, mis rahastab tervishoidu ja sotsiaalteenuseid. 15% tulude äravõtmine vähendaks avalikke teenuseid või sunniks tõstma teisi makse. See nõrgestaks piirikontrolli ning soodustaks salakaubandust ja organiseeritud kuritegevust. Kokkuvõttes karistatakse riike, kes juba kaitsevad ELi välispiire, ja süvendatakse piirkondlikku ebavõrdsust. Täiendavad ELi maksud suurendavad ettevõtete kulusid.

Kombineeritud mõju valitsusele väiksem eelarve paindlikkus; ettevõtetele kõrgemad kulud; tarbijatele hinnatõus või teenuste vähenemine.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Taavi Salumets

Tubakatootjate Eesti Assotsiatsioon juhatuse liige